

Posudek na diplomovou práci Bc. Julie Stýblové: Analýza rozvodovosti v zemích EU v sociodemografické perspektivě

Předložená diplomová práce je zaměřena na situaci a nedávné trendy rozvodovosti ve vybraných zemích. V dnešní době je rozvod přijímán ve vyspělých zemích jako možná až samozřejmá životní událost. Nicméně stále přetrvávají rozdíly mezi zeměmi, které jsou dědictvím minulosti i mohou souviset s postojí a strukturou jednotlivých společností.

Diplomová práce řešící tuto problematiku je v rozsahu 69 číslovaných stran a je členěna do šesti kapitol včetně úvodu a závěru. V úvodní části autorka představuje problematiku, stanovuje cíle a popisuje strukturu práce. Jsou zde vymezeny dva hlavní okruhy zkoumání, a to demografická analýza období 1995-2015 a sociodemografický pohled na základě výběrového šetření European Values Study (EVS). V rešerši relevantní literatury autorka začíná popisem historie zániku manželství rozvodem a postoji společnosti k tomuto fenomenu v antice, křesťanství a současnosti. Následuje pak přehled legislativy (2.2). I když tématem práce byl mezinárodní pohled, mohla autorka v závěru této kapitoly 2.2 možná zmínit nedávno přijatou možnost podání návrhu na rozvod oběma manžely (od 1.1.2014) v České republice. V teoretické části je dále uveden přehled faktorů ovlivňující rozvodovost, teorie rozvodového chování a dopad rozvodů na děti. Pokud jde o Českou republiku je diskutabilní vliv vzdělání, protože zde, na rozdíl od řady jiných zemí, se vysokoškolačky rozvádějí nejméně. Nicméně lze říci, že rešerše relevantní literatury je přehledná a představuje kvalitní vstup pro vlastní zpracování zvoleného tématu. V další kapitole jsou představeny datové zdroje a použité metody. Autorka specifikuje tři zdroje dat: EUROSTAT, OSN a EVS a popisuje demografické i vícerozměrné statistické metody.

Těžiště práce představují kapitoly 4 a 5. Čtvrtá kapitola je věnovaná standardní demografické analýze rozvodovosti v zemích EU na základě disponibilních dat. Po deskriptivní informaci o trendu podílu rozvedených mužů a žen podle věku byla provedena typologie vybraných věkových podílů rozvedených pomocí metody shlukové analýzy pro roky 1995 a 2015. Tato retrospektivní analýza byla dále doplněna o pohled na vývojové trendy pomocí redukovaných měr rozvodovosti podle délky trvání manželství se zaměřením na intenzitu a průměrnou dobu mezi sňatkem a rozvodem. Doplněním k této analýze je potom pohled na rozvody podle počtu zúčastněných dětí. V této části práce autorka prokázala znalost, správnou aplikaci a interpretaci standardních demografických metod a dospěla k zajímavým výsledkům.

Pátá kapitola představuje sociologický náhled na problematiku rodiny a rozvodovosti v sociologické perspektivě. Datovým zdrojem bylo výběrové šetření Evropské studie hodnot (EVS European Values Study) z roku 2017. Postoje byly zkoumány na základě třech výroků, a to jak respondenti hodnotí důležitost rodiny v životě, zda respondenti považují manželství za zastaralou instituci a zda je rozvod ospravedlnitelné chování. Autorka správně začíná s popisem datového souboru a deskriptivními charakteristikami rozložení odpovědí na výše uvedené tři otázky. Následuje subkapitola 5.3 věnovaná již pokročilejší statistické analýze na základě vícerozměrného modelování pomocí binární logistické regrese a čtyř vybraných zemí (Švédsko, Slovinsko, Česká republika, Bulharsko) a dvou otázek týkající se postojů k rozvodům. Vysvětlujícími proměnnými byly: vzdělání, rodinný stav, pohlaví, věk a náboženství. Při interpretaci vlivu proměnné rodinný stav a kategorie registrované partnerství by bylo vhodné doplnit informaci zda registrované partnerství se týká osob stejného pohlaví nebo i opačného pohlaví, což by mohlo do určité míry ovlivnit výsledky. Obě kapitoly 4+5 byly pak doplněny shrnutím získaných poznatků.

Předložená diplomová práce Bc. Julie Stýblové má ve své aplikační sekci dvě vyvážené části, tj. klasickou demografickou analýzu rozvodovosti a sociologickou analýzu postojů studovanou pomocí pokročilého statistického modelování. V úvodní části práce je přehledně zpracovaný teoretický vstup a formulace výzkumných otázek. Po technické stránce lze najít několik nepřesností (viz níže). Hodnotíme-li však diplomovou práci Bc. Julie Stýblové jako celek, lze říci, že přes uvedené drobné nepřesnosti, autorka prokázala znalost klasických i pokročilých demografických i statistických metod a jejich aplikací, včetně správné interpretace a odvedla tak kvalitní výsledek. Práce splňuje všechny předpoklady kladené na diplomové práce, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 20. 5. 2021

Prof. RNDr. Jitka Rychtaříková, CSc.

Technické nepřesnosti:

Str. 13 formát řádkování

Str. 28 formát řádkování

Str. 14 (Matějková a **Paloncyová**, 2005)

Str.23 **Chzech** republic (2008), překlep

Str.24 *Zároveň je závislá na úrovni sňatečnosti na populační politice daného státu* bylo by vhodné upřesnit, protože ukazatel úhrnná rozvodovost je „standardizován“ na intenzitu sňatečnosti

Str.25 počet uzavřených sňatku v kalendářním roce t

$${}_t\dot{u}r = \sum {}_t r_x$$

chybí horní index, má být ${}_t r_x^f$

Str.29 obr.1,2,3,4,5 legenda chybně uveden název Portugalsko

Str.35 v tabulkách 3-5, 6-9 mělo být uvedeno, že charakteristiky vycházejí z procent i když v textu správně interpretováno

V tabulkách 14 -15 měla být v poznámce vysvětlivka co je modelovaná pravděpodobnost, tj. souhlas s uvedeným výrokem